

INWAZYJNE GATUNKI OBCE – IGO

Inwazyjne gatunki obce (IGO) to rośliny, zwierzęta, patogeny i inne organizmy, które nie są rodzime dla ekosystemów i mogą powodować szkody w środowisku, gospodarce lub też negatywnie oddziaływać na zdrowie człowieka. W szczególności IGO oddziałują negatywnie na różnorodność biologiczną, w tym na zmniejszenia populacji lub eliminowanie gatunków rodzimych, poprzez konkurencję pokarmową, drapieżnictwo lub przekazywanie patogenów oraz zakłócanie funkcjonowania ekosystemów.

W stosunku do wszystkich gatunków obcych został wprowadzony zakaz ich wprowadzania do środowiska oraz przemieszczania w środowisku. Zakazane jest m.in. wypuszczanie egzotycznych zwierząt do środowiska czy sadzenie roślin gatunków obcych w naturalnym ekosystemie.

Sposób postępowania z inwazyjnymi gatunkami obcymi określa ustawa z dnia 11 sierpnia 2021r. o gatunkach obcych (tekst jednolity Dz. U. z 2021 poz. 1718), która wdraża unijne rozporządzenie nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz.U.UE.L.2014.317.35, z późn. zm.).

Zgłoszenie występowania IGO w środowisku

Zgodnie z art.15 wspomnianej ustawy każdy, kto stwierdzi w środowisku obecność IGO, czyli inwazyjnego gatunku obcego stwarzającego zagrożenie dla Unii Europejskiej (UE) czy dla Polski, niezwłocznie zgłasza ten fakt wójtowi (burmistrzowi albo prezydentowi miasta), właściwemu ze względu na miejsce bytowania IGO w środowisku.

Zgłoszenie zawierać powinno:

- imię i nazwisko bądź nazwę zgłaszającego, jego adres lub siedzibę, adres poczty elektronicznej albo numer telefonu;
- nazwę IGO stwarzającego zagrożenie dla UE bądź dla Polski;
- liczbę okazów IGO lub określenie zajmowanej przez nie powierzchni, o ile jest to możliwe do ustalenia;
- miejsce i datę stwierdzenia obecności IGO w środowisku;
- fotografię potwierdzającą obecność IGO w środowisku, w przypadku gdy została wykonana.

Zgłoszenia dokonuje się na piśmie utrwalonym w postaci papierowej albo elektronicznej, w szczególności na elektroniczną skrzynkę podawczą lub za pomocą poczty elektronicznej.

Wójt (burmistrz albo prezydent miasta) dokonuje weryfikacji formalnej zgłoszenia, a w przypadku, gdy zawiera ono braki formalne – wzywa zgłaszającego do ich uzupełnienia w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Zgłoszenie pozostawia się bez rozpoznania, jeśli nie zostało uzupełnione albo dotyczy stwierdzenia obecności tego samego IGO i w tym miejscu, co już wpisany gatunek do Rejestru inwazyjnych gatunków obcych (RIGO).

Zezwolenia na czynności zakazane w stosunku do IGO stwarzających zagrożenie dla Unii/Polski

Generalny lub Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska może na wniosek wydać zezwolenie na odstępstwa od zakazów w stosunku do IGO.

Dotychczasowe zezwolenia na przetrzymywanie IGO **stwarzających zagrożenie dla Unii** wydane przed wejściem w życie ustawy o **IGO wygasną 19 grudnia 2022 r.** W związku z powyższym, do tego dnia należy:

- uzyskać zezwolenie na przetrzymywanie IGO i ewentualne inne czynności zakazane albo – przekazać IGO podmiotowi, który posiada stosowne zezwolenie lub do azylu dla zwierząt albo – unieszkodliwić roślinę lub oddać zwierzę do uśmiercenia przez lekarza weterynarii.

W przypadku IGO stwarzających zagrożenie dla Polski dotychczasowe zezwolenia na ich przetrzymywanie zachowują ważność.

Należy zatem pamiętać o zalegalizowaniu przetrzymywania IGO w przewidzianych prawem terminach.

W przypadku sprzedaży IGO przetrzymywanych w celach komercyjnych (tzw. zapasów IGO), informujemy, że przepisy przejściowe dotyczące zapasu IGO nie mają obecnie zastosowania do IGO stwarzających zagrożenie dla Unii, ponieważ minęły terminy określone w rozporządzeniu UE.

Posiadacz zapasu IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski nabytego przed 18 grudnia 2021 r. ma prawo bez zezwolenia:

- **do 18 grudnia 2023 r.** przetrzymywać lub przemieszczać te rośliny i zwierzęta IGO w celu:
- sprzedaży lub przekazania podmiotom prowadzącym badania naukowe, prowadzącym ochronę ex situ, wykorzystującym IGO do celów medycznych, posiadającym stosowne zezwolenia;
- uśmiercenia zwierzęcia lub unieszkodliwienia rośliny;
- **do 18 grudnia 2022 r.** przetrzymywać lub przemieszczać te rośliny i zwierzęta IGO w celu sprzedaży lub przekazania podmiotom do celów niekomercyjnych, posiadającym stosowne zezwolenia na ich przetrzymywanie i przemieszczanie.

Posiadacz zapasu IGO powinien zapewnić przetrzymywanie i przemieszczanie zapasu IGO w obiekcie izolowanym oraz

INWAZYJNE GATUNKI OBCE – IGO

podejmować niezbędne środki w celu uniemożliwienia rozmnażania, rozprzestrzeniania się lub ucieczki IGO. **Jeśli posiadacz zapasu IGO przez 2 lata** nie sprzedał lub nie przekazał IGO, to jest zobowiązany poddać zwierzę uśmierceniu zgodnie z zasadami określonymi w ustawie lub roślinę unieszkodliwieniu, w warunkach uniemożliwiających rozprzestrzenienie się tego zwierzęcia lub tej rośliny. Informację o uśmierceniu zwierzęcia lub unieszkodliwieniu rośliny należy przekazać do regionalnego dyrektora ochrony środowiska w terminie 7 dni.

Naruszenie przepisów dotyczących IGO stwarzających zagrożenie dla Unii/Polski skutkuje popełnieniem przestępstwa lub wykroczenia i wiąże się z obciążaniem administracyjną karą pieniężną do 1 000 000 zł.

Posiadacze zapasu IGO, którzy nie zastosują się do ww. schematu postępowania podlegać będą także karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, a gdy sprawca działa nieumyślnie, podlegać będzie grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Z kolei właściciele zwierząt domowych, którzy nie zastosują się do ww. sposobu postępowania, podlegać także będą karze aresztu albo grzywny.

Szersze informacje w tym także lista Inwazyjnych gatunków obcych oraz wzór zgłoszenia IGO do gminy dostępne są pod adresem:

<https://www.gov.pl/web/gdos/inwazyjne-gatunki-obce3>

<https://www.gov.pl/web/gdos/przepisy-prawne-dotyczace-gatunkow-obcych>